გამოძიების საპროცესო ინსტიტუტი საზღვარგარეთის ქვეყნების სისხლის სამართლის კანონმდებლობის მიხედვით (შედარებითი ანალიზი)

გივი აბაშიძე
სამართლის დოქტორი

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსმა, რომელიც სამოქმედოდ 2010 წლის პირველი ოქტომბრიდან იქნა შემოღებული, მიუხედავად მრავალი თანამედროვე ინსტიტუციური ცვლილებისა, ყველა სისხლისსამართლებრივი პრობლემა ვერ გადაწყვიტა. ამ ფონზე უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება დასავლეთის მოწინავე ქვეყნების გამოცდილების გაზიარებას, რადგან ევროპის ქვეყნებში სისხლის სამართლის საპროცესო სამართლებრივი სისტემები საუკუნეთა განმავლობაში ყალიბდებოდა. შედარებითი ანალიზისათვის, განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობის ინსტიტუტის გაცნობას საზღვარგარეთის ზოგიერთი ქვეყნის სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის მაგალითზე.

ევროპის ძირითად ქვეყნებში – საფრანგეთში, გერმანიაში, ირლანდიაში, საბერძნეთში, იტალიაში, ლუქსემბურგში, ნიდერლანდებში, ბელგიაში და სხვაგან, გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობას ახორციელებს პროკურორი.

საზღვარგარეთის ქვეყნების სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით აღიარებულია როგორც გამოძიებაზე საპროკურორო ზედამხედველობის, ასევე საპროცესო ხელმძღვანელობის ინსტიტუტი.

საფრანგეთის სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის მიხედვით, გამოძიების ფუნქცია ეკისრება ორ უმთავრეს ორგანოს – სასამართლო პოლიციას და გამოძიების მოსამართლეს.

სასამართლო პოლიცია შედგება ეროვნული პოლიციისაგან, რომელიც ექვემდებარება შინაგან საქმეთა სამინისტროს და ეროვნული ჟანდარმერიისაგან, რომელიც თავდაცვის სამინისტროს ექვემდებარება. სასამართლო პოლიციის მოხელეებს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელ ორგანოს ეკუთვნიან, ერთი და იგივე უფლებამოსილებანი გააჩნიათ და ხელმძღვანელობენ ერთი და იგივე საპროცესო ნორმებით.

გამოძიების მოსამართლეს საქმე გადაეცემა პროკურორის ან დაზარალებულის ინიციატივით. გამოძიების მოსამართლის მიერ წარმოებულ გამოძიებას ეწოდება წინასწარი სასამართლო გამოძიება. იგი ფლობს ორი სხვადასხვა სახის უფლებამოსილებას. ერთი მხრივ, ის აღჭურვილია საქმის გამოძიების უფლებამოსილებით, რაც იმას ნიშნავს, რომ ან თვითონ ახორციელებს საგამოძიებო მოქმედებებს, ან მათ ჩატარებას ოფიციალური საგამოძიებო დავალების სახით ავალებს სასამართლო პოლიციის ორგანოებს. საფრანგეთის სსს კოდექსის 81(1)-ე მუხლის მიხედვით, კანონით დაწესებულ ფარგლებში, გამოძიების მოსამართლეს შეუძლია ჩაატაროს ნებისმიერი მოქმედება, რომელსაც თვლის საჭიროდ სიმართლის დასადგენად. მეორე მხრივ, გამოძიების მოსამართლე ახორციელებს სასამართლო ფუნქციებს, ღებულობს გადაწყვეტილებებს ეჭვმიტანილის წინასწარი პატიმრობის, ჩხრეკის ჩატარების შესახებ, გამოძიების დასასრულს კი წყვეტს საქმის შემდგომი წარმართვის საკითხს[1]. მიუხედავად აღნიშნულისა, გამოძიების მოსამართლის უფლებები შეუზღუდავი არ არის. თითოეული მისი გადაწყვეტილება შეიძლება დაექვემდებაროს პროკურორის ზედამხედველობას და კონტროლს.

ფრანგული სასამართლოს ფუნდამენტური ღებულებაა სასამართლო ორგანოების დაყოფა ორ ნაწილად. კერძოდ, იმ სასამართლოებად, რომლებიც აწარმოებენ წინასწარ გამოძიებას და სასამართლოებად, რომლებიც განიხილავენ საქმეს არსებითად. ასეთი დაყოფის აუცილებლობა გამოწვეულია იმით, რომ როგორც ზე-

[1] კრისტინე ვან დენ ვინგაერტი. ევროგაერთიანების ქვეყნების სისხლის სამართლის საპროცესო სისტემები. თბ. 2002 წ. გვ. 126.

მოთ აღინიშნა, წინასწარი გამოძიება საფრანგეთში ატარებს სასამართლო ხასიათს და შედის სასამართლო უწყების კომპენტენციაში[2].

საფრანგეთში პროკურატურის ორგანოები, რომლებიც აწარმოებენ სისხლისსამართლებრივ დევნას და მხარს უჭერენ სასამართლოში სახელმწიფო ბრალდებას, არ შედის სასამართლო სისტემაში. მაგრამ, საერთო წესის მიხედვით, ერთადერთი სახელმწიფო ორგანო, რომელიც აღჭურვილია უფლებით – აღძრას სისხლის სამართლის საქმე, არის საფრანგეთის პროკურატურა[3]. არც საგამოძიებო სასამართლოს, არც მოსამართლეებს ასეთი უფლება არ აქვთ.

სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის გამოყოფამ წინასწარი გამოძიებისაგან მოსამართლეს დაუკარგა იმის შესაძლებლობა, რომ გამოძიება დაიწყოს საკუთარი ინიციატივით. მას შეუძლია საქმე მიიღოს წარმოებაში მხოლოდ პროკურორის მოთხოვნით. ასევე, პროკურორის მოთხოვნის შემდეგ იღებს საგამოძიებო მოსამართლე გადაწყვეტილებას წინასწარი გამოძიების დამთავრების შესახებ. საგამოძიებო მოსამართლე, დაამთავრებს რა საქმეზე გამოძიებას, საქმეს გადასცემს პროკურორს, რაზედაც გამოაქვს შესაბამისი დადგენილება. პროკურორი, შეისწავლის რა სისხლის სამართლის საქმეს, იღებს გადაწყვეტილებას საქმის სასამართლოში გაგზავნის, გამოძიების გაგრძელების ან საქმის შეწყვეტის შესახებ.

როგორც აღინიშნა, საფრანგეთის საპროცესო კანონმდებლობის მიხედვით, სისხლის სამართლის საქმის გამოძიებას ზედამხედველობს პროკურატურა, რისთვისაც მას მინიჭებული აქვს შესაბამისი საპროცესო უფლებები, რაც განსაზღვრულია საფრანგეთის სსს კოდექსის მე-12, მე-13 მუხლებით.

გერმანიაში წინასწარი გამოძიება წარმოებს მოკვლევის ფორმით. მოკვლევის ორგანოს წარმოადგენს პროკურატურა, რომელმაც, როგორც კი განცხადების ან სხვა წყაროს საშუალებით მისთვის ცნობილი გახდება დანაშაულის ჩადენის ფაქტი, უნდა გამოიკვლიოს ყველა გარემოება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრისათვის. პროკურატურა ვალდებულია გამოიკვლიოს როგორც ბრალდების დამადასტურებელი, ასევე გამამართლებელი გარემოებები.

პოლიციის ამოცანას, რომელიც არ არის მოკვლევის ორგანო, წარმოადგენს დანაშაულის გამოძიება. გერმანიის სსს კანონმდებლობით, როგორც გამოძიებას, ასევე სისხლისსამართლებრივ დევნას ხელმძღვანელობს პროკურორი. პოლიცია მხოლოდ მისი დამხმარის როლს ასრულებს (სსს კოდექსის §152). იმის მიუხედავად, რომ პოლიცია იერარქიულად მოწყობილ დამოუკიდებელ სტრუქტურულ ერთეულს წარმოადგენს, მას ევალება იმოქმედოს მხოლოდ პროკურორის მითითების შესაბამისად. პროკურორს უფლება აქვს მოთხოვოს ხელისუფლების ყველა საჭირო ორგანოს სხვადასხვა ინფორმაცია, ჩაატაროს გამოძიება დამოუკიდებლად ან პოლიციის მოხელეების დახმარებით. ისინი ვალდებული არიან შეასრულონ პროკურორის დავალებები. პროკურორი ატარებს სხვადასხვა სახის საგამოძიებო მოქმედებებს. თუ შეიქმნა გადაუდებელი გარემოება, რაც გათვალისწინებულია გერმანიის სსს კოდექსით, მას შეუძლია იძულების ზომების გამოყენება, კერძოდ ამოღების, ჩხრეკის, ძებნის, დაკავების დადგენილების გამოტანა. თუ ჩატარებული მოკვლევა პროკურორს აძლევს შესაბამის საფუძველს, მაშინ საბრალდებო აქტით საქმეს არსებითი განხილვისათვის აგზავნის სასამართლოში, რის შესახებ აცნობებს ბრალდებულს და მის დამცველს. პროკურორი სასამართლო სხდომას უნდა დაესწროს. ის სახელმწიფოს წარმომადგენელია და მტკიცების ტვირთი მას ეკისრება.

როგორც აღინიშნა, დანაშაულის გამოძიება გერმანიის კანონმდებლობით არის პოლიციის ფუნქცია, მაგრამ გამოძიების ხელმძღვანელობის ფუნქციას პროკურორი ასრულებს. თუ გამოძიების პროცესში სახეზეა სპეციალური საჯარო ან პოლიტიკური ინტერესი, მაშინ პროკურორი ერევა გამოძიების პროცესში. ამ შემთხვევაში ის ასრულებს მისთვის სსს კოდექსით მინიჭებულ, გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობის ფუნქციას. ამასთან, ის პოლიციის მხრიდან კანონიერების დაცვაზე ზედამხედველად გვევლინება. თუ საქმეზე გამოძიების ჩატარების შედეგად შეგროვდა დანაშაულის ჩადენის დამადასტურებელი საკმარისი მტკიცებულებები, პოლიცია საქმეს გადასცემს პროკურორს, რომელსაც შეუძლია საქმე დაუბრუნოს პოლიციას დამატებითი საგამოძიებო მოქმედებების ჩასატარებლად, ასევე შეწყვიტოს საქმე მტკიცებულებათა არარსებობის ან საქმეზე დაშვებული სხვა დარღვევების გამო, ან საქმე არსებითი განხილვისათვის წარმართოს სასამართლოში.

აშშ-ის კანონმდებლობით, საქმის გამოძიებისა და ბრალდებულის დევნის განხორციელების დროს პოლიციის ორგანოების საქმიანობა-

[2] К. Ф. Гуценко, А. В. Головко, Б. А. Филимонов. Уголовный процесс западных государств. Москва. 2002 г. стр . 303, 334.
[3] იქვე, გვ. 334.

ზე კონტროლს პროკურატურა ახორციელებს. ფედერალური, შტატების და ადგილობრივი პროკურატურების პროკურორები და მათი თანაშემწეები სამართალდარღვევების ფაქტებზე აწარმოებენ როგორც სისხლისსამართლებრივ დევნას, ასევე ხელმძღვანელობენ გამოძიებას, რისთვისაც ისინი ფლობენ საკმაოდ ფართო უფლებებს, განსაკუთრებით კი იმ პირთა დევნაში და მათ მიმართ საქმის გამოძიებაზე საპროცესო ხელმძღვანელობის განხორციელებაში, რომლებმაც დაარღვიეს შტატების კანონები.

აშშ-ში ორგანოები და პირები, რომლებიც უფლებამოსილი არიან ჩაატარონ სასამართლომდელი გამოძიება, გამოძიების დამთავრების შემდეგ საბრალდებო მასალებს უგზავნიან უშუალოდ პროკურორს, რომელიც, შეამოწმებს რა მათ მიერ მიღებული დასკვნების საფუძვლიანობას, ახორციელებს სისხლის სამართლის დევნას. პროკურორი სასამართლოში საქმეს აგზავნის მას შემდეგ, როცა პოლიცია ან გამოძიების სხვა ორგანოები შეაგროვებს მტკიცებულებების იმ მინიმალურ ოდენობას მაინც, რომელიც დაარწმუნებს პროკურორს საქმის სასამართლოში გაგზავნის მიზანშეწონილობაში, ჯერ წინასწარი შემოწმებისათვის, შემდეგ კი საქმის სასამართლოში არსებითი განხილვისათვის. პროკურორის მხრიდან ასეთ შემოწმებას გაივლის პრაქტიკულად ყველა სისხლის სამართლის საქმე, მათ შორის ისინიც, რომლებიც განიხილება გამარტივებული წესით. თავისთავად ცხადია, პროკურორის მხრიდან შემოწმების ხარისხი სხვადასხვა კატეგორიის საქმეებისათვის სხვადასხვაა.

იტალიის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მიხედვით, დანაშაულის ჩადენის ფაქტი დგინდება სააპელაციო მოკვლევის შედეგად, ხოლო წინასწარ გამოძიებას წარმართავს პროკურორი. სასამართლო პოლიციამ 48 საათის განმავლობაში უნდა აცნობოს პროკურორს მოკვლევის პირველადი შედეგები, შემდეგ კი პოლიცია მოკვლევას აგრძელებს პროკურორის ინსტრუქციების შესაბამისად, მიუხედავად იმისა, რომ იტალიის საპროცესო კანონმდებლობაში ბოლო დროს შეტანილი ცვლილებებით საკმაოდ გაფართოვდა საგამოძიებო ოფიცრების დამოუკიდებლობა[4].

პროკურორის მიერ გამოძიების ჩატარების მიზანია მტკიცებულების შეგროვება სისხლისსამართლებრივი დევნის დაწყების, წარმოების ან შეწყვეტის შესახებ დადგენილების მისაღებად.

[4] კრისტინე ვან დენ ვინგაერტი. ევროგაერთიანების ქვეყნების სისხლის სამართლის საპროცესო სისტემები. თბ. 2002 წ. გვ. 263.

პროკურორი წინასწარი გამოძიების ეტაპზე ახორციელებს გამოძიების ხელმძღვანელობას. მას უფლება აქვს გამოძიების მსვლელობისას წინასწარი გამოძიების მოსამართლეს მოსთხოვოს საქმეზე მტკიცებულებების შეკრება და დამაგრება, ასევე დევნის შეწყვეტა, როცა ის თვლის, რომ დანაშაული არ არის ჩადენილი და ყველა სხვა შემთხვევაში, როცა საქმეზე შეგროვებული მტკიცებულებები არასაკმარისია პირის მსჯავრდების მისაღწევად. ასევე, პროკურორს, როგორც გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელს, უფლება აქვს საქმეზე ახალი მტკიცებულებების აღმოჩენის შემთხვევაში წინასწარი გამოძიების მოსამართლეს მოსთხოვოს საქმეზე გამოძიების განახლება. საქმეზე ახალ გარემოებებს წინასწარი გამოძიების მოსამართლე ადგენს ასევე პროკურორის თხოვნით. თუ პროკურორი თვლის, რომ შეგროვებული მტკიცებულებები საკმარისია პირის მსჯავრდებისათვის, მას შეუძლია მოსთხოვოს წინასწარი გამოძიების მოხელეს ბრალდებულის სამართალში მიცემა. ასევე, პროკურორს შეუძლია თვითონ ჩამოაყალიბოს ბრალდება და საქმის მასალები გადასცეს ან წინასწარი გამოძიების მოსამართლეს, ან საქმის განმხილველ მოსამართლეს.

ბელგიის კანონმდებლობით, გამოძიების ხელმძღვანელს წარმოადგენს საჯარო ბრალმდებელი (პროკურორი). ის წყვეტს საკითხს, თუ რა მოქმედებები უნდა ჩატარდეს პოლიციიდან დანაშაულის შესახებ შეტყობინების მიღების შემდეგ. მას შეუძლია ნებისმიერ სტადიაზე შეწყვიტოს საქმე.

პროკურორი, რომელიც წარმოადგენს სასამართლო პოლიციის მოხელეს, აღჭურვილია დანაშაულის გამოძიების ზოგადი უფლებამოსილებით. მას აქვს იგივე საგამოძიებო უფლებამოსილება, რაც პოლიციას. პროკურორს შეუძლია ჩაატაროს ყოველგვარი საგამოძიებო მოქმედება. პრაქტიკაში საგამოძიებო მოქმედებას ახორციელებს პოლიცია საჯარო ბრალმდებლის ინსტრუქციით.

მიუხედავად იმისა, რომ საქმეთა უმრავლესობის გამოძიება ამ წესით ხდება, ის მოწესრიგებული არ არის ბელგიის სისხლის საპროცესო კოდექსით. საჯარო ბრალმდებელს (პროკურორს) შეუძლია გასცეს ბრძანება ყველა აუცილებელი მოქმედების ჩასატარებლად იმ შეზღუდვით, რომ დაიცვას კანონი. მას არ შეუძლია გამოიყენოს იძულებითი ღონისძიებანი (ჩხრეკა, ამოღება, ყადაღა), რომლითაც შეიზღუდება ბრალდებულის ან მხარის ფუნდამენტური უფლებები. ამგვარი მოქმედებების ჩატარება

შეუძლია მხოლოდ მოსამართლეს. ასეთ შემთხვევაში გამოძიებას წარმართავს სპეციალური – გამოძიების მოსამართლე და გამოძიებას ეწოდება წინასწარი სასამართლო გამოძიება.

ლუქსემბურგის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-9 მუხლის მიხედვით, წინასწარ საგამოძიებო მოქმედებებს წარმართავს სასამართლო პოლიცია, ანუ პირები, ვინც აღჭურვილნი არიან სასამართლო პოლიციის ოფიცრის უფლებამოსილებით. ეს პირები მოქმედებენ სახელმწიფო ბრალმდებლის მითითების საფუძველზე და მათ ზედამხედველობას უწევს გენერალური პროკურორი. სასამართლო პოლიციის მოვალეობაა დააფიქსიროს დანაშაული, შეაგროვოს მტკიცებულება და მიაგნოს დანაშაულის ჩამდენ პირს მანამდე, სანამ ოფიციალური გამოძიება არ დაწყებულა. გამოძიების დაწყების შემდეგ კი პოლიცია მოქმედებს საგამოძიებო სასამართლოების, ანუ გამოძიების მოსამართლისა და სასამართლო საბჭოს ინსტრუქციის საფუძველზე.

დანაშაულზე წასწრების შემთხვევის გარდა, გამოძიების მოსამართლეს გამოძიების წარმართვის უფლება აქვს მხოლოდ მაშინ, თუ მოთხოვნას მიიღებს პროკურორის ან სამოქალაქო მოსარჩელის მხრიდან.

ლუქსემბურგში პროკურორის ფუნქციებს ახორციელებს საჯარო სამინისტრო (პროკურატურა), რომელიც აღძრავს სისხლისსამართლებრივ დევნას და პასუხისმგებელია გამოძიების პროცესის მსვლელობაზე.

ნიდერლანდებში ყოველი სისხლის სამართლის საქმე იწყება პოლიციის მიერ დანაშაულებრივი ფაქტების მოკვლევით, რაც ხდება პროკურორის ზედამხედველობის ქვეშ. ამას საფუძვლად უდევს პოლიციაში შესული შეტყობინება, დაზარალებულის საჩივარი ან თვით პოლიციის მიერ იმ ფაქტების უშუალოდ გამოვლენა, რომლებიც წარმოშობენ გონივრულ ეჭვს ჩადენილი დანაშაულის შესახებ.

საჭიროების შემთხვევაში, პროკურორს საქმის გამოძიებისას შეუძლია გამოძიების მოხელეს მოსთხოვოს წინასწარი სასამართლო გამოძიების დაწყება. როგორც წესი, პროკურორი ასეთ მოთხოვნას აკეთებს იმის გამო, რომ საჭიროა ზოგიერთი საპროცესო იძულების ღონისძიების გამოყენება, მათ შორის ყველაზე მნიშვნელოვანია სატელეფონო მოსმენა, მოწმეების იძულებით მოყვანა და დაკითხვა, ან ბრალდებულის გონებრივი მდგომარეობის შემოწმება.

წინასწარ სასამართლო გამოძიებას წარმართავს გამოძიების მოხელე. წინასწარი სასამართლო გამოძიება ძირითადად მიზნად ისახავს საქმე გამოიკვლიოს იმ დონემდე, რომლითაც პროკურორს მიეცემა სათანადო შესაძლებლობა გადაწყვიტოს დევნის გაგრძელების ან შეწყვეტის საკითხი. ნიდერლანდებში კანონმდებლები მიიჩნევენ, რომ წინასწარი საპოლიციო გამოძიება უნდა ჩატარდეს პროკურორის ხელმძღვანელობით.

ნიდერლანდებში პროკურატურას, რომელიც ხელმძღვანელობს გამოძიებას, სხვადასხვა ამოცანა აკისრია. კერძოდ, დანაშაულის გამოძიების წარმართვა, დანაშაულის ჩამდენი პირის სისხლისსამართლებრივი დევნა, სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერა და სასამართლო გადაწყვეტილებათა აღსრულება.

შოტლანდიის სისხლის საპროცესო კანონმდებლობის მიხედვით, პასუხისმგებლობა დანაშაულთა გამოძიებაზე, ყოველ შემთხვევაში, თეორიულად, ეკისრება ადგილობრივ პროკურორს. პრაქტიკაში კი დანაშაულთა გამოძიების პასუხისმგებლობა ეკისრება პოლიციას, რომელიც მას ახორციელებს ადგილობრივი პროკურორის საერთო ზედამზედველობის ქვეშ. პოლიციის შესახებ 1967 წლის კანონის 17(2) მუხლი ადგენს, რომ დანაშაულთა გამოძიებისას უფროსი ვალდებულია შეასრულოს შესაბამისი პროკურორის კანონიერი მითითებები. პროკურორი წყვეტს საკითხს, არსებული მტკიცებულებების საფუძველზე შესაძლებელია თუ არა პირის სისხლისსამართლებრივი დევნა. ამისათვის პოლიციას ევალება გამოძიების შედეგები სრულად წარუდგინოს პროკურორს, რათა მან მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება[5]. პრაქტიკაში დევნის შესახებ გადაწყვეტილებას პროკურორი ღებულობს მხოლოდ პოლიციის მიერ შეგროებულ მასალებზე დაყრდნობით, დამატებითი გამოძიების ჩატარების გარეშე[6].

საბერძნეთის კანონმდებლობის მიხედვით, დანაშაულებს მათი სიმძიმის მიხედვით იძიებს პოლიცია პროკურორის მითითების საფუძველზე ან გამოძიების მოსამართლე. საპოლიციო გამოძიებას აწარმოებენ გამომძიებელი ოფიცრები, ე.წ. შეკვეცილი გამოძიების ფორმით. პრაქტიკაში ეს გამოძიების ყველაზე უფრო გავრცელებული სახეა. რაც შეეხება ჩვეულებრივ გამოძიებას, ის მცირერიცხოვან საქმეებზე ტარდება, რომელსაც წარმართავს გამოძიების მოსამართლე მას შემდეგ, როცა მას პროკურორის მიერ გამოსაძიებლად გადაეცემა კონკრეტული სისხლის სამართლის საქმე.

[5] Smith v. H. M. Advocate, 1952, JC. 66

[6] კრისტინე ვან დენ ვინგაერტი. ევროგაერთიანების ქვეყნების სისხლის სამართლის საპროცესო სისტემები. თბ. 2002 წ. გვ. 358.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. კრისტინე ვან დენ ვინგაერტი. ევროგაერთიანების ქვეყნების სისხლის სამართლის საპროცესო სისტემები. თბ. 2002 წ.

2. К. Ф. Гуценко, А. В. Головко, Б. А. Филимонов. Уголовный процесс западных государств. Москва. 2002 г.

3. Smith v. H. M. Advocate, 1952, JC. 66.

4. გ. აბაშიძე. პროკურორი - გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელი. გამომცემლობა – „გეორგიკა“, თბილისი, 2011 წ.

INSTITUTE ON A MANAGEMENT OF REMEDIAL INVESTIGATION OF THE EUROPEAN COUNTRIES ON THE BASIS OF CRIMINAL REMEDIAL LEGISLATION

GIVI ABASHIDZE
doctor of Law

In given article is considered the institute on a management of remedial investigation of some European countries on an example of the criminal remedial legislation. Proceeding from the article volume whenever possible are analyzed principles on the basis of the analysis of criminal prosecution, the form and its legal bases of realization according to the legislation of England, Germany, France, Italy, Scotland, Netherlands, Greece, Belgium and the USA.